

**Alla Ternova, Candidate of Technical Sciences,
Associate Professor, Head of the Department of Merchandising,
Expertise and Trade Entrepreneurship
Vinnytsia Institute of Trade and Economics
of State University of Trade and Economics
Vinnytsia, Ukraine**

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-242-5-59>

SMART EDUCATION: PERSPECTIVES OF USE

SMART-ОСВІТА: ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ

Інтенсивний розвиток високотехнологічних виробництв актуалізує реалізацію сучасних підходів до підготовки кваліфікованих, конкурентоспроможних фахівців, що передбачає зміну освітньої парадигми. Цифровізація – один із пріоритетних напрямів розвитку освітньої системи, орієнтованої на формування у тих, хто навчається, затребуваних сучасних компетенцій у контексті цифрової економіки, яка є ключовим фактором усіх сфер діяльності суспільства.

Україна активно включилася в розбудову цифрового суспільства. Так, у 2019 р. було створено Міністерство цифрової трансформації України, яке забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері: цифровізації, цифрової економіки, цифрових інновацій, електронного урядування та електронної демократії, розвитку інформаційного суспільства; розвитку цифрових навичок та цифрових прав громадян; відкритих даних, розвитку національних електронних інформаційних ресурсів та інтероперабельності, розвитку інфраструктури широкосмугового доступу до Інтернету та телекомунікацій, електронної комерції та бізнесу; надання електронних та адміністративних послуг; електронних довірчих послуг; розвитку ІТ-індустрії та ін. [1].

В Національній економічній стратегії на період до 2030 року, затвердженій постановою Кабінету Міністрів України від 03 березня 2021 р. № 179, визначено, що ефективна цифрова сервісна держава та компактні державні інститути (розвиток цифрової економіки як одного із драйверів економічного зростання України) є одним із основних стратегічних орієнтирів [2].

Процеси цифровізації усіх сфер життя обумовлюють нагальну потребу формування цифрових навичок серед широких верств

населення для забезпечення можливості ефективного використання цифрових технологій у будь-якій сфері діяльності, що ставить пріоритетне завдання цифровізації системи освіти, яка формує ці навички. У відповідності до такої потреби Міністерство освіти і науки України розробило проєкт Концепції цифрової трансформації освіти та науки на період до 2026 року [3].

Інформатизація освітнього простору – сучасний міжнародний тренд розвитку освітньої системи, підготовки компетентних фахівців, що успішно адаптуються в умовах високотехнологічних виробництв та умов, що швидко змінюються.

Ключовим фактором у підготовці висококваліфікованих, конкурентоспроможних на ринку праці фахівців є створення цифрового освітнього середовища, що забезпечує високу якість та доступність освіти.

Інтеграція цифрових технологій у освітній процес дозволяє підвищити якість навчання, задовольняти індивідуальні потреби здобувачів: засвоювати базові/поглиблені онлайн-курси з різних галузей знань на сучасних національних платформах, а також на провідних світових освітніх майданчиках, розвивати додаткові/актуальні компетенції, навички саморозвитку та взаємодії у спільнотах, підвищувати власний інтелектуальний рівень, щоб бути продуктивним у професійному середовищі, що динамічно розвивається.

Процес становлення нових підходів до освіти символічно можна поділити на три періоди. У минулому єдиним джерелом знань для студента був викладач. Метою інститутів було підготовка експертів для індустріального виробництва.

В даний час знання передаються як від викладача до студента, так і поширюються між студентами, що дає можливість створювати найновіший рівень отримання інформації. До того ж, широко починають застосовуватися освітні технології, і викладачі мають можливість поширювати знання не тільки в аудиторії, а й в інформаційному середовищі. Сучасному бізнесу необхідні компетентні експерти, що самостійно добувають знання, готові до спільноти,

У майбутньому основним джерелом пізнання для студента стане Інтернет, технології стануть персонально орієнтованими і будуть націлені на створення нових і нових знань. Процес навчання буде спрямований на переміщення фрагментів знань у всіх напрямках як від студента до викладача і назад, так і від студента до студента. Випускник стане не просто професіоналом у власній галузі, у нього

з'явиться можливість вливатись у бізнес-середовище у вигляді партнера чи підприємця.

Багато питань функціональної спрямованості інформаційних процесів у сучасній освіті так чи інакше пов'язані зі Smart-освітою, яка здатна забезпечити максимальний рівень освіти, що відповідає завданням та можливостям сьогоденного світу; адаптацію молодих людей до умов освітнього середовища, що швидко змінюються; гарантії переходу від книжкового контенту до інтерактивного.

Концепція Smart в освіті виникла за проникненням у наше життя різноманітних розумних пристроїв, що полегшують процес професійної діяльності та особистого життя (смартфон, розумний будинок, смарткар – інтелектуальний автомобіль, смартборд – інтерактивна інтелектуальна електронна дошка, Smart-система самодіагностики жорсткого диска.

Smart має на увазі підвищення рівня інтелектуальності пристроїв, що формують довкілля для того чи іншого виду діяльності. Перенесення даної концепції в освіту перебуває у початковій стадії, терміни та основні поняття проходять процес формування. Розуміння Smart стосовно галузі освіти коливається від використання смартфонів та інших аналогічних пристроїв для доставки знань студентам до формування інтегрованого інтелектуального віртуального середовища навчання, у тому числі з використанням пристроїв категорії Smart.

Швидкість виникнення нових технологій за останнє десятиліття значно зросла, щороку виробники пропонують нові пристрої для професійної діяльності та комунікацій. Нові інтелектуальні Smart-технології потребують зміни платформ, що використовуються для передачі знань та широкого використання Smart-пристроїв. Професійна освіта має стати однією з галузей, що найшвидше оновлюються як з точки зору змісту, так і з точки зору технологій і методів навчання. Швидкість оновлення знань та технологій має розглядатися як критерій якості системи освіти.

Основою Smart-підходу до навчання є подача теоретичного матеріалу для вирішення реального бізнес-завдання. Для реалізації даної концепції в рамках певної дисципліни необхідним є створення бібліотеки бізнес-кейсів від реальних компаній. В зв'язку з цим основними принципами Smart-освіти мають бути:

- мобільність процесу навчання – забезпечує реалізацію принципу навчання в зручному місці, в зручний час. Реалізується за рахунок використання мобільних платформ;

- двостороння інтеграція із соціальним медіа – забезпечує швидке поширення інформації про підручник, а також використання інформації із соціальних медіа в процесі навчання;
- самонаповнюваність – забезпечує наповнення змісту підручника актуальною і повною інформацією досліджуваних питань;
- онлайн-консультації з фахівцями-практиками – забезпечує взаємодію з експертами галузі;
- ланцюг спільного створення контенту: студент-науково-педагогічний працівник – перспективою розвитку Smart-навчання є «реєр-2-реєр навчання», а саме, коли студенти взаємодіють один з одним в рамках навчання, а також коли матеріали, пропонувані студентом, використовуються в навчанні наступних слухачів;
- синхронне вивчення матеріалу і реалізація навичок у вирішенні реальних бізнес-завдань в умовах соціального середовища – практична орієнтованість подачі навчального матеріалу, тобто реалізація принципу «кейс для вирішення + теоретичний матеріал» [4].

Таким чином, інтеграція Smart-технологій в освітній процес дозволяє не тільки підвищити ефективність освітнього процесу, а й розвивати комунікативні здібності здобувачів вищої освіти, робити їх активними суб'єктами пізнання, враховувати індивідуальні особливості та здійснювати самостійну навчальну діяльність, у ході якої він самонавчається та саморозвивається.

Література:

1. Положення про Міністерство цифрової трансформації України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npras/pitannya-ministerstva-cifrovoyi-t180919>.
2. Національна економічна стратегія на період до 2030 року : Постанова Кабінету Міністрів України від 03 березня 2021 р. № 179. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npras/pro-zatverdzhennya-nacionalnoyi-eko-a179>.
3. Концепція цифрової трансформації освіти та науки на період до 2026 року (проект). URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/koncepciya-cifrovoyi-transformaciyi-osviti-i-nauki-mon-zaproshtuye-do-gromadsk-ogoobgovorennya>.
4. Тернова А., Шарко В. Перспективи використання Smart-технологій в освіті. *Smart-освіта: ресурси та перспективи*: матеріали II Міжнар. наук.-метод. конф., м. Київ, 23 лист. 2016 р. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. С. 338–341.